

PROSTITUTIE : RECENT WETSVOORSTEL

Sylvia Sroka

Inleiding

Op het moment dat de bijdrage "prostitutie : roep om legalisering?" werd ingediend, ontstond in de schoot van CD&V-senator Erika THIJIS een nieuw wetsvoorstel in verband met deze materie. In tegenstelling tot de voorstellen van AGALEV en de SP, die in feite neerkomen op legalisering van het pooierschap, benadrukt de CD&V dat prostitutie principieel strafbaar dient te zijn. Senator THIJIS erkent dat er momenteel een gedoogbeleid wordt gevoerd ten aanzien van prostitutie, maar dit kan volgens haar geen reden zijn om prostitutie uitdrukkelijk bij wet toe te laten.

Het wetsvoorstel heeft dan ook als hoofddoelstelling de maatschappelijke bescherming van de prostituee te bevorderen, rekening houdende met de noodzaak de openbare orde te handhaven¹.

Invoering van een gemeentelijk vergunningsstelsel

Prostitutie blijft een beroep waarvoor de betrokkenen vaak niet vrijwillig hebben gekozen. Bovendien schokt de prostitutie - in de mate het lichaam als koopwaar wordt beschouwd - de goede zeden en de openbare orde. Vandaar dat de CD&V er voor pleit dat prostitutie principieel strafbaar dient te zijn, tenzij de betrokkene over een door de gemeente of door de politie uitgereikte vergunning beschikt.

Erika THIJIS volgt in haar wetsvoorstel de aanbeveling van de opvolgingscommissie inzake de georganiseerde criminaliteit. Deze besliste unaniem, en in samenspraak met de Procureurs des Konings van het land, in haar tussentijds verslag van 17 april 2001 het volgende² : "*De procureurs van de grote steden stellen voor een systematische registratie van alle prostituees door te sturen, hetgeen wellicht wenselijk voorkomt. Dit zal de politionele controle vergemakkelijken en de nodige psychosociale begeleiding van deze uitermate kwetsbare groep bevorderen*".

Het wetsvoorstel bepaalt dat de gemeente die de exploitatie wenst mogelijk te maken hiertoe vergunningen moet uitreiken. Het bedrijven van prostitutie in een gemeente waar dit niet toegelaten is, wordt met een boete gestraft. De gemeenten kunnen aldus zelf beslissen in hoever zij prostitutie op hun grondgebied wensen toe te laten.

De vergunning moet het mogelijk maken om te controleren of de prostituee niet alleen fysisch maar ook mentaal geschikt is voor het beroep.

Daarnaast kiest men bewust voor een tijdelijke, hernieuwbare vergunning opdat de overheid een permanente controle kan uitoefenen op de prostitutie.

¹ Toelichting bij het Wetsvoorstel van Erika Thijs tot toekenning van een vergunning aan prostituees.

² Stuk Senaat nr. 2-425/1.

Tot slot moet de gemeente zowel bij de oorspronkelijke aanvraag als bij de verlenging het advies van de arbeidsauditeur inwinnen. De bedoeling hiervan is dubbel: enerzijds kan de arbeidsauditeur - als vertegenwoordiger van het Openbaar Ministerie - de gemeente adviseren over het gerechtelijk verleden van de aanvrager, anderzijds zal hij kunnen nagaan of de betrokkenen zich in feite niet in een staat van schijnzelfstandigheid bevinden, dit wil zeggen dat zij in werkelijkheid nog steeds voor een pooier werken.

Sociale bescherming van de prostituee

Erika THIJS kiest er inderdaad voor om prostituees het statuut van zelfstandige toe te kennen. Twee bekommernissen leggen haar deze keuze op.

"Ten eerste moet het aanwerven van personen met het oog op prostitutie ondubbelzinnig verboden blijven. Het bestaan van een arbeidsovereenkomst impliceert juridisch en feitelijk een band van ondergeschiktheid van de werknemer aan de werkgever, hetgeen niet alleen strijdig is met het algemeen verbod op de economische exploitatie van de prostitutie, maar bovendien volkomen strijdig is met de menselijke waardigheid.", aldus Erika THIJS.

Ten tweede benadrukt de senator dat prostitutie als zodanig in strijd is met de openbare orde en de goede zeden. Een overeenkomst kan slechts geldig tot stand komen indien zowel haar voorwerp als haar oorzaak verenigbaar zijn met de openbare orde en de goede zeden. Dit zou hier niet het geval zijn, zodat volgens de senator alleen het zelfstandigenstatuut aan de prostituee de nodige juridische en sociale bescherming kan bieden.

De verantwoording die hier gegeven wordt voor de keuze voor een zelfstandigenstatuut is toch bevreemdend. Een arbeidsovereenkomst zou uit den boze zijn omdat ze niet geldig tot stand zou kunnen komen door de strijdigheid van het beroep met de openbare orde en de goede zeden, dus moet men het beroep maar als zelfstandige uitoefenen!? Bovendien gaat men voor een stuk voorbij aan de realiteit waarin veel prostituees feitelijk voor een pooier werken. Het is net deze categorie van prostituees die vraagt om een geregulariseerde arbeidssituatie.

Bescherming van de waardigheid van de prostituee

In de toelichting bij het wetsvoorstel staat te lezen dat het "*niet alleen tot doel heeft de uitbuiting van prostituees tegen te gaan, maar tevens de waardigheid van de vrouw te promoten*"³.

Aangezien prostituees niet onder de noemer handels- of ambachtsondernemingen kunnen geplaatst worden (het lichaam is immers geen koopwaar), en aangezien het bovendien wenselijk is dat er geen openbaar register van prostituees bestaat, kiest Erika THIJS ervoor dat de gemeenten hun gegevens in een vertrouwelijk register bewaren. Hiermee wil zij duidelijk het recht op privacy van de prostituees beschermen. Minder duidelijk is of zij hiermee de prostituees ook uit de Kruispuntbank wilt houden, aangezien die voortaan handels- en ambachtsregister overbodig maakt en precies deze en tal van andere registers combineert in één Kruispuntbank waarvan de gegevens door iedereen kunnen geraadpleegd worden?

³ Laten we hier maar aannemen dat de mannelijke prostituees bij vergetelheid niet genoemd worden...

Woekerpraktijken in verband met de verhuur van het prostitutiepand

Een ander delicaat punt betreft de huurprijzen van prostitutiepanden. Die prijzen zijn meestal veel te hoog en vormen in feite een verdoken vorm van pooierschap, waarbij een aanzienlijk deel van de winst die uit de prostitutie wordt gehaald, wordt afgestaan aan de eigenaar van het pand⁴.

Om een oplossing te vinden voor dit probleem kiest Erika THIJS ervoor om iedere huurovereenkomst die als voorwerp een prostitutiepand heeft, samen met de vergunning te laten registreren. Daartoe richt zij een 'bemiddelingscommissie' in die niet alleen controleert of de bedongen prijs overeenstemt met de waarde van het goed, maar ook nakijkt of de werkelijk betaalde prijs overeenstemt met de bedongen prijs. Het is de Koning (lees : de Regering) die in overleg met de sector de gemiddelde waarde van de panden per kanton bepaalt. De commissie heeft de bevoegdheid de procureur des Konings in te lichten wanneer zij vermoedt dat er een 'meerprijs' wordt gevraagd. Daarnaast wordt degene die misbruik maakt van de zwakheid van prostituees om woekerprijzen te vragen, gestraft.

De bedoeling die hier achter schuilt is weliswaar goed. Of met deze bepaling in het wetsvoorstel ook effectief het beoogde doel zal bereikt worden is een andere vraag. Het is vreemd om lezen dat de Koning de gemiddelde huurprijzen per kanton bepaalt. Bovendien spreekt men over een bemiddelingscommissie, haar samenstelling en haar bevoegdheden zonder hiervoor een procedure te voorzien. Dit behoeft alleszins nog verdere uitwerking...

Tot slot lezen we in het wetsvoorstel dat de arbeidsrechtbank bevoegd is om kennis te nemen van alle geschillen met betrekking tot de rechten en plichten die voortvloeien uit het wetsvoorstel. Er werd niet nader bepaald of dit ook geldt voor problemen die rijzen naar aanleiding van het optreden van de bemiddelingscommissie, noch of de arbeidsrechtbank desgevallend optreedt als beroepsinstantie ten aanzien van deze commissie.

Besluit

Volgens de enen dient de prostitutie gelegaliseerd te worden, waarbij ook het uitbaten van seksuele diensten van een derde mogelijk wordt, al dan niet binnen het kader van een arbeidsovereenkomst. Volgens de anderen dient de cliënt van seksuele diensten steeds gestraft te worden, volgens het Zweeds model⁵. Het wetsvoorstel van Erika THIJS gaat nog een andere richting uit, door prostitutie principieel strafbaar te stellen, tenzij een vergunning bekomen werd. Of dit in de praktijk zonder problemen kan uitgewerkt worden, is een andere vraag. Er zullen in ieder geval nog een aantal lacunes moeten weggewerkt worden...

⁴ Toelichting bij het Wetsvoorstel van Erika Thijs tot toekenning van een vergunning aan prostituees.

⁵ Dit model stelt de 'hoerenloper' strafbaar; het werd besproken in de bijdrage "*Prostitutie : roep om legalisering?*"